...byriin proletaarinar negedegtn [illegible]

Buriaad-Mongoliin

YNEN

BK (b) namiin B-M. mozkom ba B-M. resp. IK bolon yiledb. ehle [illegible]
B-M. zebleliin emenees eder byri niitelegdene [illegible]

1933 on
Nojaabri 16

№257 (1114)

Zakika yne

Sara byriin 2 tek. 50 menge
3 sariin 7 tek. 50 m. 6 sariin
15 tek. 12 sariin 30 tek. dugaar
neseediin yne 10 menge

„YNENII" KOROONII AADRIS
Центрсоюзная, 19.
№№ телефонов: редактора-344, секретаря-323

Namiin gegeereliin kedəlmeridə erid kubilalta oruulka

berlelgiin ekin dyngees mede, namiin Zyyn Sıbiiriin iin 30% ulas teriin ton ekin kel ygei baisanii şaltagaanaar idaad ba saişaan dagagçadiin de şilzyylegdebe. Mən eneçe manai namiin Buriaad Mon- emkiiin ceberlelgiin ekin juu karuulnab gekede? Byke iin ceberlelgedede orogçodiin 6 namaas ogtolon kajagdaba idaad ba saişaan dagagçadta 6 şilzyylegdesen baika jum. e too bol manai kizaar ba ybligiin emkiiin ton amaga- işe baidataigi karuulsan zyil begeed, yynees ulas teriin al bişe byke kedəlmeriee seerni şinedkeke byke emkiiin in seremziigi deere ergəkə otoi bolzoi. Deere lasan josoor manai kizaariin iin 30% geşyyd bol ulas te- alaar jamarç beledkel ygei ks, Leenin ba Staalinii kubis teorioor bejee kəmyyzyylze agyi baisaniigi gerçelene. ks—Leeninii kəmyyzeliigi na komiteeduudiin zygees bol- goor udaridaza çadaagyi ene igi namiin gol zyil bolgozo agyi ba temeceegyigi datala- Kizkom ba mozkomiin ketel- namiin gegeerelii jabuulza gyi baisaniigi faagta barimta- ar batalajaa. Əngeregçə 33 onii dotor b y k e ki- emkide, namiin gegeerel lta ygei muugaar əngərgeg- iigi kizkom eerlin ogtiaabri togtooloor mederezei.

nai Buriaad mongoldo abça l namiin gegeereliin ənge- ziliin kedəlmeri ton kangal- ei, buzagai sula, çanariin ta- byriçigi zigşyyritei baina. 33 onii əbəl namariin yjede 12555 kyniigi namiin ge- iin eldeb surguulinuudaar en abça surgaka gesen bai- tootoi baigaad, tyynee gyi- kedee ziliin ekinbe 16664 diigi elsyylze çadan teseb n gyicedkesen mete baibaç si ton muu baiba. Ene kynyydees ziliin syylde n 6985 kyn baiza baicaaka araikan 55,6 kubi gyiced- sen baina.

rks Leeninii kəmyyzeleliin kangalta ygei muugaar ja- gdasanii şaltagaan juub ge-) Kizkom ba mozkomoos ke keregte josotoi sanal ta- bigdaa ygei; b) Zarim aikomuu- diin zygees namiin gegeerelde ton oportuniis josoor kandaka ba cegnekegyi aaşa gargasanaas bol- bo (Bookon, Ekiriit-Bulgad, Bar- gazan g. m.) ç) Namiin gegeere- liin kedəlmeriigi zarim surguuli- nuudta socialiis buiguulaltaas ta- salan tasagaarlasanaas bolbo; e) Namiin gegeereliin eldeb sur- guulinuudta suragçadiigi elsyylke dee kaişa kereg kandaza, tedenii- gi erdem belebkel jərenkii kegze leerni naribçalan ilgakiin orondo bygediigi samaran sugluulsan yzegdene, d) Namiin gegeereliin kedəlmeri jabuulka surtal nebter- geçediigi tomilokodoo tedenii be- ledkeliigi şalgal ygei tabigdasan yzegdeke begeed tyyn deerees surtal nebtergegçedte ton taaraka ygei zonuud oroson baika jum. Žişeelkede Koriiin aimagiin surtal nebtergegçe Stepaanov gedeg SSRK dotor gancakan kedəlmeri- çenii angiaas bişe angi baika ygei geze tailbarilaba. Bargazan aima giin surtal nebtergegçe Şagdariin gedeg kominteerniin tyryy Kalii- nın juuma geze zaasan baika jum Ene metiin barimtanuudiigi toolo- bol jike olon begeed namiin ge- geereliin baidaliigi karuulkii teləə uul faagtanuud kyreke beze.

Namiin gegeereliin iime baidal ton zigşyyritei begeed uul alduu dutuunuudiigi ene zilde dabtal ygei, ankanaas ton sainaar, narib- çalan namiin gegeereliin namar ebeliin kedəlmeridə oroko josotoi baisan azai. Gebeç namiin gegee- reliin ene ziliin ekin kedəlmeri ton muu sulaar tabigdaza ekilebe.

Aimaguudta namiin gegeerel ali tukai erkilegdeze, uul keregte kereglegdeke byke erke baidal ali tukai tekeeregdesenügi mede- ke arga ygei, jamarç medeecel ygei baina.

Kotiin emkiiin baidalaas yzeke- de, namiin gegeereliin azal ton muu aali, zadagaigaar ekileed ja- baza baina. Namiin gegeereliin surguulinuud, suralcaka josotoi zonuudaaraa ogtiaabri sarada gyi cedkegdeed, odoo yjede ceke ke- dəlmeridee orood baika josotoi aadla, menee kyrter namiin ge- geereliin surguulinuud josoçolon emkidkegdee ygei baina. Suralca- ka josotoi zonuudiigi tedenii ulas teriin beledkel jərenkii bolboso- roolni ilgaza taaraka negen foor modo oruulsan zyil ygei, ənge- regçə ziliin zamaar jabaza baina (Gazeed zurnaaliin kebleliin der- gedeki yyr, Burgiiz, Steklostroi g. m).

Namiin gegeereliin beledkel olonki yyryydte ton kangalta ygei geer jabuulagdabaç, tyynde erid kemzee abasan zyil ygei, namiin yyr deere keleesen, uul kedəlme- ridə kubilalta uruulsan zyil ton komor baika juma.

Tiime tula namiin emkiiin çu kala bolgoko zyil bol Maarks Lee ninii bolbosoroliigi kezeenilkiees ilyy kuicaar tabiza namiin geşyyd kandidaaduud saişaan dagagçadii gi 100 kubi ba tyryy sain nam ygeiçuudiigi namiin gegeereliin surguulinuudta. taaraka zergeerni elsyylen tusbyri foormodoni beki zyylen ziliin eces kyrter surgakiin teləə temeceke josotoi. Namiin programa, ystaav, namiin tyykiin gol belegyyd ba nam, zasagiin yndesen togtooluudiigi medegyi negeç geşyyn, negeç kandidaad ba saişaan dagagçad baika joso gyi.

Namiin gegeereliin kedəlmeriiigi udaridaka, zoloodoko kereg bol gancakan sojol surtaliin keltesiin yyrge bişe, karin namiin byke emkiiin yyrge begeed uul kedəl- meriiin muu, sain jabaciigi namiin komiteediin ba yryydiin sekritaar- nuud kariuucana. Uul keregiigi kurdabçalan zalaruulkadaa şyym- zelel ba eesediin şyymzelel byri ergeer tabika josotoi

Ynieedee iigeze yrize bolko juu?

(Kolkoozçonii biçeg)

Deede Ydiin aimagiin Dabaatiin somonii „SSSR" arteelda enyynii urida lama jabasan Daşiiin Şoi- dog gedeg şurgan orood baika zuuraa kolkooziin geşyynii ne- reer niodon zilde nege tugaltai yniee abasan aadla tyyniigee en- gereçgə ebəliin cagaa alaza idebe Enyynii syylde tus arteeliin ty ryylegçede nək. Dagba Baldanii gedeg baikadaa ene lamada basa nege saamkai yniee dakinaa egə bə. SSSR kolkooziin pravleeni bol angiiin niyde sokor deerees malaa iigeze yrize baina. Aima- giin kuuli sakika gazar enyynilgi ankarka josotoi. Kolkoozçon N.D.

Erkimyydiin çadabariigi eesediin kedəlmeride surgaal bolgoko

„YNEN-AZAL" ƏDƏR BYRI KƏGZƏN BEKIZEZE BAINA

„Yenen-Azal" kolkooziin azal emkidkegçe Daşapaliin C.

BK (b) N-iin A K, 1932 onii ijyyli sara dotor, Yldergiin somo- nii (jaruuna) — „Ynen - Azal" kolkoozdo namaigi, tus kolkooziin gi emkidken bekizyylkiin zorilgo- toi azal emkidkegçe bolgon, tus kolkooz dotor niudargaçuudiin koroto yyskel kiize unagakiin tuilda kyrgekedeni tomiloson geze —Daşapaliin Cerenzab jariba.

Ene ken nəkər geeşeb gebel: BK (b) namiin zenkeni geşyyn, yge'tei çadaltai- kolkoozçon-udaar nig şuu.

„Ynen Azal" kolkooz bol urida uran arga mekeer şurgan orood semeekeneer, eesediin koroto kereg yyskeze baisan niudarga- çuudiin aaçaar azal baidalaa nileed muudasan kolkooz baisan azai.

Odoo şudarguu bolşoviig Daşa- paliin ketelberieer aimagiin erkim ulaan tugta kolkooz bolzoi. Uçar bol, əngeregçə kabariin tarilgaar eesediin azal emkidkkeliigi zəbeer tabiza, socialiis meetodiin merge- zelte azal bolko-socialiis meriiceə ba udaarnigçalaliigi gol bolgozo, əngeregçə 1932 onii tesebees, tarilgiin taimaigi 12 proceent ilyy bolgozo 350 ga teseb—1933 onii niuurta zokioozo bodoto deeree azallakadaa 415 ga tarilga kiisen, enyynii çanariigi karabal agranoomiin zaabariigi yndese bolgoson, oroidoo 17 ederiin kog coo dotor erkileze dyyrgeed, ko- zomdogçodtoo Socialiis bygsiir yzyylsenees g. m. jalarma ialta- nuudiigi dabaza BK (b) N AK ba AGK iin damzaltiin ulaan tug abaza, aimag dotoroo egeen erkim bolşoviig kolkooz bolson azai.

Gazar tariaalangiin azalda jaba- ka 4 yrgelziin brigaada 30 32 kol- koozçonoor emkidkegdesen ba brigadiirnuudta erkim sain udaar- niguud sanaaçalagdasan AGT batalgatai azallaka zuura, edegeer 4 brigaada bol kabariin tariigaas ekileze cag cagiin kedəlmerieer taaruulza eesediin dunda socialis meriiceegiin doogovor batalaza tus doogovoroor karagdasan bykii zyilyydee beje bejeesen uridçalan dyicedkeke tukai urildan temece- deg ba gyicedkeliin jabaciigi eesediin yiledberiiin kuraluud deere tobçoor kelcedeg azai.

Tyynees gadana brigaad byriiin dergede nyydeliin sonin biçeg ba yzelgiin sambar g. m. baiguu lagdasan, tyygeer damzuulan brigaaduud bol, eesediin kooron- doki gyicedkeliigi medel aza bai- dag azai, mən brigaaduud eese diin koorondo biçegiin kolbootoi tyyn dotoroo azaliin jabaca tukai tus edərte ken kedii şineen ede- riin noormiigi gyicedkeze baisa- niigi temdeglelcedeg baina. Bri- gaadiin edərtee kiisen kedəlme- riiigi bykii deereni, kolkoozçon byriiin azaliigi tusbyrini 5 konog byri too ba çanariigi saitar karaza tuskai enyyn tukai sungagdasan komiisoor tuşaaza abadag zançaltai, tyyni yndeseer kolkoozçodiin 5 ederiin kogcoo dotor kiisen azalta ederiigi too çanariin talaar tem- deglen biçedeg baina.

„Ynen-Azaliin" pravleeni bol, nək. Daşapaliin yyskeleer 5 konog byri brigaadiin kedəlmeriiin ceg- neliigi ba teempiigi zaabrilasan temdegte biçeg Daşapaliin garaar damzuulan kyrgedeg, tyryylegçed- te —avtomviiliin dyrcete, kozom- dogçodto bakiin dyrcete temde- gyydiigi egedeg şuu. Ene bol. brigaadiin dunda ile medkeer kubilal kiideg gebe.

Tus kolkoozii pravleeni ba ten- deki namiin yyr kojor eesediin ulaan tug zokioozo, tus tugiigi abkiin temecel badaraza aikabtar jike teempiin kegzel debzesen baika g. m. niite nebterelgiin ba eldeb çukala kemzeenyyd jike olon abtasanii ba nək. Daşapaliin ça- dabaritai mergezelte azaliin tur- çalaar ba aimagiin nutagiin na- miin ba soveediin mergezelte ketelberieer tus kolkooz bol, ene ziliin tariaakuriaalgiin tesebiigi cokilgotoi ba serilelegetei kamta Ogtiaabriiin 18-nii eder negeç koolos ba moncogor orooso pooli deere geelgyi erkim sainaar ku- riaaza gyicedkesen. Tariaatuşaal- giin 347 ceent. eldeb tereliin ta- riaagi bolşoviig josoor Sentiaabri sara dotoroo, erkim sain çanartai tariaa tuşaaza gyicedkesen baika.

Urida niudargaçuudiin koroto kedəlmerieer butaran sandarkiin tuilda keresen „Ynen-Azal" bolşo- viig Daşapaliin çadabaritai kedəl- berieer respyybligiin erkim bolko ulaan tugta kolkooz bolzoi.

Ene kolkooziin geşyyd bol, ynekeeree çanga çadaltai kolkooz- çon ene zilde bolno, negen azalta eder deere 4 kilograamaas ilyyte tariaa abana. Enyyniigi nək. Daşa paliintai oir zuura jarildakatai kamta biçegdesen.

N.

Mukarşiberiin əmçətən sabotaaza kiize baina

Mukarşiberiin rajoonii əmçiin azaltan bol, tariaatuşaalgiin froon- to deere aimag dotoroos baitadai respyybligiin tariaatuşaalgiin teseb dotoroo şiidkekii çanartai bolkoni kendeç ilerkei baisan şuu. Geke zuuru tus rajoonii əmçiin azaltan bol, eesediin ujalgata josoor ulastaa tuşaaka tesebee ene No- jaabriiin 10-nii eder oroidoo 5,6 proceente gyicedkesen baina.

Ene too bolbol, imagta əmçiin azaltanii dunda niudargaçuudiin sabotaaza ilerkei asanii gerçelne. Ujalgata josoor tuşaaka tesebee gyicedkee ygei bolboç, tariaagaa aikabtaraar yrize gargaçalsan faag- tanuud baika. Žişeelbel: əmçiin azaltai Kalaaşnigiin Miroon (Şaral dai) 14 ceentnir tariaatuşaaka ujal- gatai aad, odoo kyrter negeç ki- lograam tuşaagaa edii baika baina iime jabadaluud olonki tosbonuud ta garaza baika juma, ene bygede juu keleneb gekede?. Ekin tyryyn aimagiin namiin ba soveediin emkinyyd ba mən nutagiinç emkinyyd əmçiin azaltanii dun- da ilerkei niudargaçuudiin sabo- taaziigi kokoloko tukai tiime eris kemzee abaa ygeini gerçelne şuu. Mən aimagiin kuuli sakigça ba nutagiin somonii soveeduud, ta- riatuşaalgiin kedəlcegyi namiin ba zasagiin togtooliigi dabasan koroto niudargçuud ba tedenii neleende oroson zarim negen kerzegei əm- çiin azaltaniigi kuuliiin katuu zemede oruulsan ygei baisaniigi gerçelne,

Tere tula tus aimagiin emkinyyd bol əmçiin azaltanii dunda niite nebterelgiin kedəlmeriigi jike er- geer erkileze, niudargaçuudiin neleende oroson əmçiin azaltanii- gi tedenii medelees buliaaza abka zuura, ken keterkei zeriçegçedte josotoi keseelte əkə ujalgatai,

Ujalgajaa gyicedkelgyi ecergyy- cegçediigi ekin tyryyn dabakar nogolozo açalta kiike, engiin del- gyyr naimaanii cengeer ştraaf to- koko gesen ceke zaabriigi beje- lyyike zailaşa ygei.

N.

Rekstaagiin „songuuli" deere

Giitleriin çusata terroriin dunduur 4 milioon gar komuniis namda ergegdebe

...dpoolido orson komnamiin teləə edii tukai gar er- ...gdeeşeni kedəlmeriçen angiiin oiro cagaa ilalta tuillakiini gereçelne

Berlin, 15 (T). Germaaniiin reikstaagiin „songuuli" deere Germaaniiin komuniis namiin **gurba milioon gurban zuun tabin kojor minga kojorzuun naja jesen** gar ergegdebe. Ene l Giitleriin çusata erziimiin yjede aikabtar baatarlig zorig gargalga ba faşiis zasagiigi ...aka eris kysel mən.

„Ynen bişe" ganuud bol komuniis namiin tala barigçadta kabaadasani gaikaltaiç bişe. ...tanuud bolbol komuniis namiin teləə ergegdesen garnuudiigi eceedkekiin tula zari- „ynen bişe" deere toolodog baina.

Byke Germaani ulas dotoroo komuniis namiin teləə egtesen „ynen bişe" garnuud ...c. baikadani jike jike kotonuud Leipcigte 13 proc., Beerlinde 15 proc., Gaamburgede ...oc. ergegdesen garnuudani „ynen bişede" toologdobo. Aza yiledberiiin teb gazar- ...ta komuniis namiin teləə ergegdesen garnuudiin „ynen bişe" proceentiin ton olon ... uçar bol podpoolido baisanç bol kedəlmeriçedte tuiliin jike neleetei baisaniigi gere·

...ekeidekinii sonin biçegyyd „ene songuuliiin yre germaaniiin niite olonii ynen sanaliigi ileçelne ygei" geze negen duugaar batalna

Pariiz, 15 (T). Delekeidekinii sonin biçegyyd Gemaaniiin „songuuliin" ba „plebescit" negen sanaltai. Fraanca, Aangli, Poolşo ba Avstri ulasuudiin sonin biçegyydiin tem- ...keni, „ene songuuliiin naadanii yre eceslelnyyd bol Germaaniiin niite olonii ynen ...igi karuulna ygei" geze negen duugaar batalna.

Pariiziin „Respyyblik" soninii medeegeer Niyrenbeerg kotiin konclaagerta baisan 222 ...entenerees 180 ni songuulida kabaadakaar arcaba.

Francuuziin komuniis namiin „Ynmaanite" soninii „gurba milioon baatarliguud „ygei" „Gurba milioon baatarliguud Teelmanii teləə garaa ergebe" gesen kojor dabkar gar- ...i biçeg dotor tus namiin udaridagç Kaaşenii biçekeni: yzegdee duuldaagyi terror ...or baitar edii çineen gar ergegdeeşeni niite olonii zygees faşiizmiigi esergyyceze gyn- ...jeer kedəlseniigi gereçelne, komuniizmiin zeriltiin debzeleni kedəlmeriçen angiiin oiro ilalta tuillakiini tujaa mən geze gereçelne.

Namiin emkiiin amagalan bişe baidaliigi oiriin cagaa usadkak

Namiin kotiin emkiin zorilgo tukai mozkomiin sekretaar nək. Jirbaanov kelekedee temdegleseni sentiaabri sarada bolson kotkomiin jərə busiin pleenym bol kotkomiin byke kedəlmeridə aikabtar ergen şyymzelel garaza bykii dutuu dunda zyilyydiigi ileçelen gargaad ton bogonikon bolzor dotor zasan zalaruulka ba uul emkiiin amagalan bişe baidaliigi daiçalkii josoor usadkakiigi daalgasan.

Tiime tula namiin kotkom tyynii tobçoon ba sekretaar Kijaaşko bol pleenymees syylşiin çanga daabari abaad baikadaa byke kedəlmeriee bolşoviigoor şinedkeze şyymzelel ba əəsədiin şyymzeleliigi ergeer delgeryylze kedəlmeriiin erke baidal elyyr bolgoko ujalgatai baisan baina. Gebeç kotkom yyniigi gyicedkeze çadaagyi tula yyryydees kotkomiin tobçoogi taraaka josotoi gesen ireltenyyd ton zəb jumaa.

Ceberlelgiin komiisaas yyryydte baisan olon təreliin dutuu dundanuud ba buzagai keregyydiigi ileryylegdeze, tedeniigi jaagaad darui usadkaka tukai onco todorkoi zaabari duradkaluud egtesen bolboç uul zyilyydiigi yyryyd jamaraar gyicedkeze baisaniigi kotkomoos ogtolon yzeegyi, kinaagyi baiba.

Kədəlməriiigi yndeseereni şiidkeke, ceberlegdesen zoniigi şine etegeltei zonuudaar soliko, doodo talaas erçemteigeer debzyylke jabadal namiin kotkomoos gyicedkegdeegyi. Koto dotoriin yiledberinuud ton muugaar zigşyyritei osoldoltoigoor kedəlmerilezə jabaka begeed tedenii negenç yiledberi sangiin təsəbiigi gyicedkedeg ygei baina.

Kotiin soveediin ba tyynii seegcenyyd ton muu kedəlmeritei begeed kedəlmeriçediin aza baidal negeç zasaraagyi. Ene bykii gol zyilyyd kotkomiin tobçoonii kedəlmeridə ţoboizo gerelten garaa ygei baika jumaa.

Iime tula sentiaabriiin pleenymees ton zəb uridçalalga egtesen bolko begeed odoo mozkom ton zəb kotkomiin ţobçoogi taraaba.

Odoo yjede namiin kotiin emkiiin ba tyynii şine ketəlberiiin urida jamar zorilgonuud bainab?

Namiin kotiin emki respyybligdotoroo tyryy emki mən begeed yyniigi onçolon tusagaarlaza nək. Korotkoov agtiiiviin kural deere kelesen baika jum. Kotiin emki busadtaa zişee bolzo bolşoviig kedəlmeriiin bodoto yrenyydiigi karuulka jabadaldaa kedəlmeriee şinedken zasaza çadaka socialiis baiguulalţiin ali bykii froonto deere namiin zinkeni şugamiin teləə temeceze çadaka — iime emki baika josoţoi geze nək. Korotkoov kelesen baina.

Əəsədiin şyymzelel ekilene

Byke kedəlmeriiin dutuu dundiigi doodo şataas deede şata kyrter şyymzeleleed kizaarlaka bişe kariin şyymzeleliigi kysetei bolgozo bodoto kedəlmeritei kolbon, bodoto yre gargaka çukala baina. Kotiin namiin emki namiin zinkeni şugamiin teləə, təb namiin komiteediin togtooliigi bejelyylze çadaka çadabaritai geze karuulkiin teləə temeceke josotoi.

Namiin mozliin komiteed bol kotiin namiin emkide tusalakiin tula keden olon komiisnuudiigi boizoruulza Yde kotodo balgaa eldeb azakuin zurgaanuud ba arkomuudiin kedəlmeriigi zokilduu

Namiin emkiiin daiçalkii zorilgonuud

Namiin kotkomiin jərə busiin pleenym deere nək. JIRBAANOVAAS kelesen iledkel

(Tonçolon bіçegdene)

lan taaruulza o n c o t o d o r koi kemzeenyydiigi abkiigi daalgagdasan begeed, tere kemzeenyydni mozkomdo yzegdeze batalagdasan darui gyicedkegdeke josotoi. Ceberlelgiin komiisanuudaas egtesen zaabari duradkaluudiigi ton darui bejelyylke josotoi. Odoo mozliin komiis bol byke kotiin emkide duradkal ba zaabari egekiigi beledkeze baina. Bidener bol tusbyri emkide tedenii eere baidalda zokilduulan kandaka josotoibdi. Egeel tyryyn aimag rajoon bykende tus tus zaabari duradkaluud egteke begeed tyynii daraa Buriaad Mongoliin emkide jərənkii deereni cegnelge ba zaabari duradkaluud egteke jumaa.

Manai bodoto baidalaas medekede onco todorkoi amidiin ketəlberiin orondo jərənkii yge—deklaraacaar engergegdedeg yzegdeke jumaa. Gol zorilgo bol onco todorkoi kedəlmeriiin foormiigi olozo, cag ergelzə gyicedkeliigi şalgana amidiin baricaa baiguulka ba tedenii kedəlmeridə ergelziin tusalamza yzyylke keregtei.

Kaadriin asnudal

Kedəlmerecediigi kubaarilan tabika jabadal tukai kedii medee sonoskojaa.

Namiin şugamaar kereglegdeke gol kedəlmeriçed: sekritaaruud sojol surtaliin keltes erkilegçed, bysegyiçyydiin emkidkegçed, emkidkeliin keltes daagçad ba zaabarşaguud bol kamta 122 kyn baika josotoi aadla zəbkən 82 kyn odoo baika jumaa. Rajoonuudiin komiteedneriin aparaaduud gol 40 kedəlmerçed ygei baina geeşe. Zygeer ede 82 kynii olonkini ceberlelge engereegyi tula ceberlelgeer byri əsəərəkə beze.

Kedəlmeriçed ygei geze kelekede bolkuu gekede bolkogyi. Zon olon begeed bidener olono ygeibdi, beledkene ygeibdi. Bidener əəsədiin edər bykenii kedəlmeridə debzyylke ba bolbosoruulka jabadaliigi ergeer tabiza çadaa ygeibdi, ene kedəlmeriiin təsəb bidende ygei.

Zəbleliin şataar kedəlmerçediigi abaad yzeje. Aimagiin tyryylegçe aimagiin gazariin zurgaanuudiigi daagçad san zasiin keltes erkilegçed, MTS iin ba sovkoosiin direegteruud g. m. gol kedəlmeriçedte 45 kyn ene edər dutaza baina.

Sojoliin emkiiin şataar (gegeereliin arkom, Buriaad Mongoliin ynen, yndesen tiatar, kebleliin kyreeleñ g. m,) 41 gol kedəlmerçed dutaza baina.

Jərə kamtadaa 200 şakam kedəlmerçed dutaza baina. Ene bol aikabtar jike too begeed ene cagaa zokiko kedəlmerçediigi olozo ilgeke zuuraa too tolog in gyicedkeliin kazuugaar çanariigi jikeken bodolcoko keregtei. Batraaguud ba udaarniguudaas debzeeke jabadali erideer tabika cag jirezei. Tomo tomo yyrnyydte ceke daabari egçe tedu kyniigi debzyylkiin daabari egçe bolno zygeer ene keregiigi gyicedkekedee foormalino-biurokraadaar kandaza, kabinieet dotor engergeke bişe, niitiin dunda ergen nebtergel kiize jabuulka josotoi ba uul keregiigi negen kampaani bol gool ygei cag ergelziin təsəbte kedəlmeri bolgoko josotoi.

Kedəlmeridə debzyylegdene zonii jikenkiigi kotiin emki eke josotoi, juub gebel prolitaarlin koto do olon kedəlmerçed baika tula, tedenees kolkooz ba emçiinçigi kedəə tuskanda tuslamza boigon eke josotoi.

Odoo kaadriin asuudal jike çukala asuudal, begeed yyniigi angiin talaar naribçalan şiidkeke keregtei bolzoi, ene keregiigi kotiin emkiees ekileke keregtei. Ceberlegdegçediin orondo kedəlmerçediigi debzyyleed, tedentei cag ergelzə kedəlmerileke. tedenii bol bosorol beledkeliigi jikedkeke josotoi.

Aza yiledberi

Yiledberirin oronuudiigi abça yzeje. Sentiaabrida bolson kotkomiin pleenym yiledberiiin oronuudiin baidal tukai nilieed kelesen baina, ene yiledberiiin orouudiiin təsəb gyicedkeliin talaar jikeken geegdeze jabanabdi. Ceberlelgiin komiis yiledberiiin oronuudaas keden olon buzagai keregyydiigi zəəridə kimgadalgyi joson, kedəlmerileze çadaagyi jabadal azaliin disciipliina ygei baidaliigi ileryylsen baina.

Odoo 3 daki kvartaaliin dyn gargaza byke dutuu dundiigi IV deki kvartalda gyicedken yiledberi sangiin təsəbiin 100% gyicedkeliin teləə temeceke josotoibdi

Bidener bol oktiaabriiin 25-da 1934 onii kinaka too zokioogood baika josotoi aadla odoo kyrter gyicedkeegyi bainabdi, gebeç kinaka too bol kedəlmeriiin dyn mən begeed engersen cagiin kedəlmeriiin anaaliz, kozomoo jabuulka keregiin onco zorilgo baina. Ene cagaa kinaka toogiin zokioolgiigi gyicedkeke josotoi, ene keregte olon niitiigi elsyylke çukala. Uul keregte yiledberçenii eblel jikeer kabaadalcaka ujalgatai, tedeneer ene boltor ton sula kedəlmeriite baisan. Kollektiiviin doogoboruudiin gyicedkeliigi şalgaka ba şt-neer batalaka aikabtar jike kedəlmeri baisan bolboç, bidener enyyn tukai juuç kiigee ygei bainabdi.

Manai olonki yiledberiiin oronuudta nək Staalinii 6 zaabariigi gyicedkeke jabadal ton biurokraat formaalinaar engergegdeze, kooson ygeer kizaarlagdaza baisan yzegdeke jumaa. Ene uçar bol jikeken dutagdalda oruulba.

Kedəə azal

Kedəə azaliin talaar kelekede bidener ene zilde jike ţariaa tariza sain urgaca kylieebei Selengiin aimag abaja Tende nege gaa gazaraas 36 ceenter tariaa ababa. Tariaa tuşaalga ton muu jabaza baina, ene edəriin medeegeer ziliin təsəbiigi zəbkən 44,6% gyicedkegdebe.

Jaruuniin, Agiin Bargazanii ba Selengiin gekeşeg rajoonuud tariaa tuşaalgiin ziliin təsəbiigi 85—95% gyicedkekedeni, manai gol tariaan azaltai aimaguud buzagai kozomdozo jabana: M-Şiberiin aimag—27%; Deede Ydiin—36,9% Bookon 23% ba bişeç. Ede rajoonuud bideniigi gederge tataza təsəb gyicedkeliigi tasalduulza jabana.

Kortoobka

Kortoobkiin beledkeliigi bidener ynendee ţasalduulaabdi. Ene cagaa olonii sanal uul keregte kanduulza tokiooldoson tasaldaliigi usadkaka josotoibdi. Kortoobkiin beledkeliin təsəbiin gyicedkel bidenii kedəlmeriiin zişee bolzo egeke josotoi.

Mal azal

Əbəliin kyiten oroboç bidener aduu malaa dulaan bairada beledkeze çadaagyibdi. Gazar tariaalangiin arkom zəbkən ogtiaabri sarada əbəlzəlgiin təsəb abça baika daa—buzagai kereg bolno ygei juu? Ene keregiigi jadakadaa kabar beteeke josotoi baisan begeed cag dotorni aimaguudta bejelyylke onco todorkoi zaabarinuud ba kemzeenyydiigi ilgeke keregtei baisan jumaa. Ene zilde bidener ebese jikeer ba sain çanartaigaar abaabdi. Tiime bolkolooroo maliin kooliin baazaar gaigyi baidaltai bolonobdi. Əbəlzəlgede erkimeer beledkeze maliin tərəlgiigi sainaar ugtaad maliin too tologoigi olon bolgojo. Ideke—irekejee medeed baika ba mal yrike iabadaltai çangaar temeceke, josotoi. Ene lalaar jikeken amagalan bişe bainabdi. Aga, Selengiin aimaguudaar bolson şalgaltiin materiaalaas medekede ton amagalan bişe begeed maka kereglekiin təsəb baika ygei, kolkoozniguudta, azalta edərtei yglinç ilgaagyi maka eg tedeg baina.

Kolkoozuudta olzo kubaari

Dikaabri sarada olzo kubaaka josotoi. Olziigi zəbəər kubaaka jabadal bol kolkoozniguudiigi caaşadaa ulam oloor kanduulkiin ba bidenii urigçaa byri dabkikiin yndesen bolzo eke jumaa. Əngeregçe zilde kolkoozuudiin olziigi zəbkən maarta ba apreeli sarada kubaasan bainabdi, Tariaatuşaalgiin təsəbiin gyicedkegdeze, byke egeliigi proletaari ulasiin urida cymeer gyiçedkesenii ba yrisenii bolon strakovoi foondonuudiigi baiguulsanii darui kurdabçalan olzo kubaaka josotoi.

Ton jaaralaar olziin kubaari kiize kolkozniguudta tedenii kedəlmeriiin açatai yriigi yzyylke josotoi.

Kabariin tarilgada daiçalkii beledkeke

Jireke kabariin tarilgada ene geseer daiçalkii beledkel jabuulka ton çukala. Ene kedəlmeriigi zəbəər təsəbleke jabadalaas ekileke keregtei. Kolkoozuudta zəb daabari eke josotoi. Somonii soveedta daabari təsəb ekedee tusbyriiini eere baidal karaada abalcaka. Ən geregçe zilde ene talaar jikeken dutagdaluud yzegdesen jum. Təsəb daabari eke jabadaldaa şugam zabkairuulsan uçaruud ba ən gergekedee 75 nasatai kygçende 7 gaa tariaa tarikiin daabari egeed uul daabari egeed uul „daabariin" josoor tariaatuşaalgiin təsəb egedeg baiba. Juunda iime buzagai keregyyd bolonob? Uçar ni bidener təsəb ekedee taamag jamarçigi yndese ygeigeer egedeg bainabdi. Iime jabadaliin syyleer ulas təriin çukala kereg bolko təsəbiin gyicedkel tasarakada kerene. Kolkoozuudiin kedəlmeridə tusa bişe, koro bolno.

Iime „təsəblelge" kende keregtei geeşeb? Zarim aimaguud odoo kyrter kabariin tarilgiin dyn gargaa edii baina. Ene cagaa dyngiigi gargaza ecesleed darui zəb təsəblelgede oroko josotoi baina.

Zəbleliin kedəlmeri muu

Manai soveeduud muugaar kedəlmerilene. Koţiin soveed[...]eeriin geşyyd seegcenyydiigi[...] to geesen b a i n a. Kedə[l]m e r i l e z e baisan see[...] geze ygei baina. Odoo ziliin b[...]riin baiguulaltiin dyn gargag[...] ygei, niitiin kool kangaltatai[...] bigdaa ygei. Erkim sain urgac[...] kolkooziin yiledberiin garga[...] eldeb tərəliin idee kooliin b[...] bodoliin elbeg baisaar baitala[...] mazagotoobkiigi muugaar ja[...]lagdasan baika jum. Enyyn t[...] jikeer sanala tabika keregtei[...] seekenyyd bolon niitiin dun[...] kedəlmeri bolgozo kelceke ç[...]la.

Buriaad mongoliin təb gy[...]keke komiteed bol opirat[...] kotiin ba kedeegiin soveedu[...] kedəlmeridə orolsozo, bodot[...] salamza yzyylke uçartai.

Jərənkiidee manai zorilgo[...] ene tedii. Bolşoviig josoor ke[...]meriee şinedkeze, şine foo[...] şine meeted kereglezé, əəse[...] şyymzelel ergedkeed, dutuu[...] datajaa kair nair ygei teme[...] onco todorkoigoor ketəlber[...] olon niitetei kamta, olonii[...] bolon jabaza moziin komitee[...] kotkomiin şine ketəlberi bol[...] namiin komiteediin togtooli[...] namiin zinkeni şugamiin tele[...] meceze çadaka çadabari, ked[...]rileze çadaka çadabarijaa ka[...]ka bolzoi.

Yiledberiiin oronuudiigi yndesezeryylkiigi—gol asuudal Bolgo

Basa dakin yndesenii kaadra tukai

Enyynees urigçadaa manai Buriaad-Moogoliin „Ynen" soninii kuudasan deere Buriaadiin aza yiledberinyydiigi yndesezeryylke jabadaliin buzagai muu jabasan tukaida eceən biçe biçegyyd tolilogdoson baika begeed todorkoi faagtanuudiigi tatan karuulsan baina.

Yndesenii kaadriigi beledkeke aza yiledberinyydte ba tynçilen şine barilganuudta uul Buriaad azal çanaas prolitariaad baiguulka jabadaliin udka çanariigi ende dakin dabtasanii yre ygei bezei. Juu bekede enyynii urida manai sonin biçeg tyynii udka çanariigi eceən bişe ileryylsen.

Keniiç medeseer kojor ziliin caana 1931 ondo BK (b) namiin MK ba MKK-iin kamtarsan janvaariin pleenym bolbol Buriaadiin yndesen sojoliin baiguulalta tus asuudal dotoroo aza yiledberinyydiigi adag 30 kubi yndesezeryylke ba şiliin zavoodiin bariilgiigi 50 kubi yndesezeryylke geze çukala şiidkeberiigi gargaka zuuraa, uul şiidkeberiigi 1932 ondo gyicedkesen baika josotoi gesen azai.

Tus çukala şiidkebri garasaar kojor zilees jike ilyytei bolzo baina. Ene kugacaata cag dotoroo y i l e d b e r i i i n oronuudiigi yndesezeryylze enyygeer yndesen buriaad azalçadaas prolitaariiin kaadriigi beledkeke tukai namiin çukala togtool jamar zergegyicedkegdeze bainab gekede buzagai sula ba zarim yiledberiiin oronuud, traansportanuudta yndesezyylge boloşogyigeer gazaaçalagdadag baina (usan zamiin traansport, steklostroi ba busad).

Enyynii urida „B M Ynen" soninii nojaabri 5 nii ederiin №250 dugaarta yndesenii kaadriigi beledkeke jabadalda buzagai faagtanuud tolilogdoson baika begeed tyynees zarim olonki yiledberiiin oronuud surgaal abaa ygei, eneeki uridiingaa kebeer yrgelzeleze baina.

Zişeelbel, usan zamiin traansport deere, tyynii ketəlberilegçed eesədee Buriaad kolkoozçoniigi gereegiin yndesen deere emkiteigeer elsyylze yndesenii kaadraa baiguulka ygeigeer yle baran eəsədee jiresen Buriaaduudiigi (ceregees tabigdasan) abka keregte kaadriigi daagça Şakaajev ba ketəlberilegçe Mənkeəjev tyryytei buzagai biurokraad josoor kandaza yle abka jabadaluudiigi gargana.

Tynçilen ene metiin jabadaluud bişe yiledberiiin oronuud deere yrgelzelseer baika jum.

Uçar iimede olon yge ygei[...]den tyryyşiin taban ziliin tes[...] gi amzaltatai tegeskeed kojo[...] gaar taban ziliin ekin ziliigi[...] gergekiin kile deere baika[...] yndesenii prolitaariiin kaad[...] beledkeke tukai asuudaidu[...] meteer kandalga erkebişe te[...] boloşogyi tula byke namiin[...] profsojuuziin emki bol enyyn[...] tuskai sanalaa tabiza, ene ker[...] odortuniis josoor kandagçadsotoi zemeteniigi çanga kese[...]

Usan zamaikiin yndesezeryylgiigi keregceene ygei

Usan zamiin traansportiin ketəlberilegçed bolbol yiledberi manai yndesezeryylegdee ygei geze kooson ygeer demii kaşkaraldaad, ynendee yndesenii kaadriigi beledken debzyylke tukai biçiikanç kemzee eəsədiin zygees abadag ygei ba karin Buriaaduudiin eəsədee jirekede kedəlmeridə abka ygei metiin buzagai oportuniis jabadaluudiigi gargana.

Zişeeibel sajankan ulaan ceregees tabigdasan sain beledkeltei nək. Bugdaşkin geze buriaadiin jirekede kaadriigi daagça Şakaajev gegçe „egləə jiregtii" geze biurokraad josoor kandaza 5 [...] abka juu ali boliko tukai şi[...] keberi egel ygei baisanii e[...] basa nək. Mənkeəjev gegçed[...] gesen baika jum.

Tere Mənkeəjev gegçede [...] kudkagsaar ecestee kedəlme[...] abasan ygei baina.

Yndesenii kaadriigi beled[...] ene mete buzagai oportunii[...]soor kandaza uul çukala kem[...]gi tasalagça usan zamaikinii [...]rokraaduudiigi katuu kariuuca[...]da kabaaduulka keregtei.

Enyyn tus KK ba KTI san[...] tabika çukala.

Bul[...]

Kleebtreest sanalaa tabika josotoi

Kleebtreest bol zarim yjede ton muu çanartai kileeme (bolgoson talka) naimaaldag baina. Zişeelebel, nojaabriiin 4 nii edər kotiin baaniin dergedeki kileemenii magaziin bol jaaka arga ygei tyykei ba gaçuun kileeme nimaalsan ba arad zonii abka ygeide jikeer kaçaza abkuulka jabadal gargasan baika jum.

Mən tyynçilen kedəlmeriçenii gudamziin magaziin basa tiime çanartai kileeme naimalsan baina. Jynde iime muu çanartai kileeme naimaalnabta?-geze naimaalagçadaas asuukada buzagai bydyyneer kariuucadag baina gebel; „taanarta jun kereg bei" geke ba gadna „kileeme egeseni sain geedle arilagtan" geke meteer kariuuc[...]

Kileemenii magaziinuu[...] erkilegçe bolbol kedəlmeri[...] buzagai sulaar, kariuucalga ygei[...] kandana, Naimaalagça eəsədiin[...] ujalgata kedəlmeridə jamar kar[...]za kerzerge daabriaa dyyrge[...] olon niitiin taliigi ker karalca[...] ene metiin asuudaluud t[...] magaziinuudiigi daagçad [...] baicaal tabina ygei.

Uçar iime bolkolo oiriin ca[...] deere dursagdasan buzagai teseşe[...] jabadaluudiigi yndeseereni usad[...]za, kizaar ygei jike eelzeen [...] zogsoozo çeleetə kileem[...] naimaagi erkim sainaar erki[...]

Bov[...]

Voroşiilov kolkooziin baidaliigi şalgaza yzeke keregtei

BK(b) Namiin udaridagça nək. Staalin bol kolkoozuudiigi bolşoviig kolkoozuud bolgoko, kolkooziin geşyydiigi çanga çadaltai bolgoko geze tuiliin çukala zorilgo bidenii emene tabisan baina. Ene jike zorilgiigi erkim kolkoozuud şuud bejelyylze, ulasiingaa urida ujalgaa sainaar gyicedkeze, maliingaa azal kegzyylze baika juma.

Enyynii kazuugaar kolkooziin nere demii zyysen, angiiin daisadiin garta orçoson, kuurmag kolkozuud mən ygei geze ugta zokikogyi baina. Iime kuurmag kolkoozuudiin negen bolbol, Mukarşiberiin aimagiin Bodonguudiin somonii Voroşiiloviin neriin kolkooz mən. Bodonguudiin somonii Voroşiilov arteel bol 1933 onii ekieer togtoson baina. Ene arteelda kamta 13 ail kamtarsan, jamar ailnuud be gebel, 2 ni Staalin komuunas garsan loodori, 11 ni Ulaan Tujaa kolkoozoos emkiteigeer bəleg bolon zugdaza garsan ailuud baina.

Ene Voroşiilov kolkooziin aza akui jamar bainab gekede: a)kamtalsan yker ba koni geze negeç ygei, b) kabariin tariilgin təsəbiigi dyyrgee ygei (23 ga iin orondo 17 ga tariba). 14 tologoi moriţoi, tedeni gazar mergeme turankai. Əbesenii kuriaalgiigi tasalduulsan, 15 ga erkim cabçalangaa kudaldasan ba 7 ga erkim cabçalangaa cabçalgyi kajaza orkison, tariaa tuşaalgada kamagiin koino jabana.

Tyynees gadana engersen zunii yjede tus kolkooziin 4 geşyyd nekecezə kulagai kiize, oiro şadariin kolkoozuudiin 10 garan tologoi mori alaza ideed, tyyndee barigdaza, syydte oroko bolood baina. Ene mete kulagain jabadal tus kolkoozto maşa delgersen azai.

Kolkooziin tyryylegçe Cedebiin gegçe ene namar emçiingee medelde baisan 3 konioo alaza idebe. Tere mete bişe geşyydeni malaa eskekiin orondo koroozo baina.

Iime kolkooziin tyryylegçe gedeg jamar kyn bainab gekede: Erdeni Cedebiin geze urida 1919 onii yjede Semioonoviin miliiciin albanda orozo, ygiitei batraaguudiin niurga cokizo, taşuurdaza jabas[...] (Ajuuşa Erdeniiin geze batra[...] nirga dacanda cokison baika), o[...] celegdeed baisan niudargan za[...] Sanza Dorziin kebyyn ba er[...] kasagdaad baisan niudargan Z[...] baltar şadabiin kyrigen, erke [...] sagdasan kadam ekee odoo ky[...] gertei bailgaza tezeeze baidag, [...] sa celegdesen niudargan Mi[...] Sogragşiin bacaga gerte bailga[...] mən Mitabiin zəəri əbərçəls[...] ali ali talaaraa niudargaçuud[...] kolbootoi kyn baina.

Əngersen zilde sovkooziin ta[...] kulgailza niudargan kadam ç[...]biin gegçede egesen, iime k[...] kolkooziigi bolşoviig josor ja[...] udaridaza çadakab?

Ene kolkooz bol, ynendee kolko[...]zoos garagçadiigi Cedebiin E. g[...]çiin zirbeden idkaza baiguul[...] kuurmag kolkooz mən bolko t[...] aimagiin udaridaka gazaruuda[...] darui tyrgen zokiko kemze abag[...]

Ulan Tujaagiin kyby[...]

Redaagtor ŞIRABOON

Из-ва „Бурправда" и „Унэн"